

נבחרת מנצחת

לקראת עבודה משותפת על פרויקט מעורבות

מטרות

1. התלמידים יבחנו את היתרונות שבעבודת צוות ואת אפשרות תרומתו של כל פרט לפרויקט חברתי משותף.
2. התלמידים יעלו את הקשיים שבעבודה משותפת ויציעו דרכים להתמודדות עמם.

עזרים

1. כרטיסיות משחק "הנבחרת המנצחת" (נספח 1) – סט כרטיסיות לכל 4-6 תלמידים (כ-5 לכיתה).
2. דפי משימה קבוצתית (נספח 2).

מהלך הפעילות

צפייה בסרטון – [לשחק על המים](#)

1. איך התרשמתם מהסיפור שבסרטון?
2. אילו תחושות מעורר בכם הסיפור?
3. מה אפשר את השגת היעד של הילדים? (יצירתיות, שיתוף פעולה, התמדה)
4. במה המסרים בסרטון רלוונטיים לנושא המעורבות החברתית?

שלב א' - משחק "הנבחרת המנצחת"

המנחה יחלק את המליאה לקבוצות בנות 4-6 תלמידים. כל קבוצה תקבל כרטיסיות של "מועמדים" (שמות ותכונות או כישורים, נספח 1) והמשתתפים יחלקו ביניהם את הכרטיסיות אקראית.

מהלך המשחק

1. כל משתתף בקבוצה מקבל 4-6 כרטיסיות.
2. המנחה יגיד:
 - כל משתתף נבחר להוביל פרויקט בתחום מעורבות חברתית.
 - לפניכם קלפים המציגים דמויות שונות, בחרו את הדמויות המתאימות ביותר כשותפים שלכם לפרויקט.

- באפשרותכם להחליף "מועמדים" עם משתתפים אחרים בקבוצה עד שתגיעו לנבחרת החלומות שלכם ותהיו מוכנים לצאת למשימה.
 - לרשותכם חמש דקות להחלפת הכרטיסיות.
- המנחה יקצה חמש דקות לחילופי הכרטיסיות.

שלב ב' - במליאה

- המנחה יבקש מכמה משתתפים לנמק את בחירתם וישאל:
- האם היו מועמדים שכולם רצו? מדוע?
 - מה היו הכישורים והמיומנויות שלהם?
 - מיהו המועמד החשוב ביותר בעיניכם? מדוע?
 - האם היה מועמד שאיש לא בחר? מדוע לדעתכם?
 - האם מישהו יצר נבחרת גדולה מאוד או קטנה מאוד? מדוע?

שלב ג' - בקבוצות: הנבחרת מקבלת פרויקט

1. המנחה יבקש מכל קבוצה להרכיב נבחרת משותפת מחמש כרטיסיות דמות.
2. המנחה ייתן לכל קבוצה דף משימה (נספח 2. אם יש רעיון או כיוון לפרויקט קבוצתי אפשר לכתוב אותו בדפי המשימה).
3. המנחה יקצה דקות מספר לעבודה קבוצתית.

שלב ד' - במליאה

המנחה יבקש מכל קבוצה להציג את המשימה שקיבלה ולתאר בקצרה תרומה מרכזית של חבר נבחרת לביצוע המשימה.

המנחה ישאל:

1. מהם היתרונות בעבודה על פרויקט משותף?
 - מה הרווח של כל אחד מחברי הקבוצה?
 - במה העבודה הקבוצתית תורמת לפרויקט?
2. בפעילות זו, עד כמה היה שיתוף פעולה בין חברי הקבוצה? באילו דרכים היה אפשר לשפר את שיתוף הפעולה? (אם שיתוף הפעולה היה מרבי, אפשר לשאול כיצד נבנה שיתוף הפעולה המוצלח ומי תרם ליצירתו.)

3. במה עבודת צוות בפרויקט של מעורבות חברתית דומה או שונה מעבודת צוות בפרויקט לימודי? הסבירו.
 4. אילו מיומנויות נדרשות לעבודת צוות? (הקשבה, שיתוף פעולה, חלוקת נטל, נכונות לפשרה ויכולת ויתור).
 5. אילו קשיים עלולים לעלות בעבודה בקבוצה? כיצד אפשר לפתור אותם?
 6. לקראת תכנון פרויקטים משותפים של מעורבות חברתית, מה עדיף לדעתכם – לגבש קבוצה בהתאמה לפרויקט או להתאים את הפרויקט לקבוצה קיימת? (לשאל מי מעוניין לתרום בתחום של איכות הסביבה, למשל, או לגבש קבוצה ואז להחליט על עניין משותף).
- למנחה:** שאלה זו כבר מכוונת להתחלת הפרויקט ולהחלטה על דרך הרכבת הקבוצות לפרויקט.

שלב ה' - אישי, סיכום הפעילות

המנחה יבקש מכל משתתף לחשוב עם עצמו ולרשום אילו כישורים, מיומנויות ותכונות יש בו שיכולים לעזור בפרויקט משותף ואילו תכונות או התנהגויות שלו עלולות להפריע לו בעבודה משותפת.

המנחה יזמין את המשתתפים המעוניינים בכך לחלוק עם הקבוצה את הממצאים.

נספח 1: כרטיסיות מועמדים

יוצרת קשר טוב עם ילדים	קטי	סבלן	ספי
יוצר קשר טוב עם קשישים	סביון	אחראי	אורן
בקי במחשב	מייקי	דייקן	דני
בעל חוש הומור	שמחה	בעלת יכולת הדרכה	הדר
אוהבת עבודת כפיים	עמליה	בעלת ביטחון עצמי	בטי
מכיר מפורסמים	סלבי	בעל יכולת שכנוע	מני
נראה טוב	קן	מעדיף לעבוד לבד	סולי
צנוע	עניו	עובד מצוין עם אחרים	עמית
יצירתית	קשת	אוהב לעבוד בלילה	סהר
טוב במתמטיקה	פאי	בעל יכולת תכנון	אדרי
ענייני	להב	בעל יכולת הקשבה	שבי
בעל יוזמה	יוז'י	מעשי	אסי

נספח 2: כרטיסי משימה קבוצתית

משימה קבוצתית לקבוצה מס' 1

חמשת חברי הנבחרת שלכם:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

עליכם לתכנן אירוע חגיגי בשיתוף ילדים קטנים וקשישים.

הגדירו את תרומתו של כל אחד מחברי הנבחרת לתכנון האירוע ולארגונו.

שימו לב! אין צורך לתכנן את הפרויקט, אלא רק לכתוב את תרומתו האפשרית של

כל חבר נבחרת לפרויקט.

משימה קבוצתית לקבוצה מס' 2

חמשת חברי הנבחרת שלכם:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

עליכם לתכנן ולהפיק אירוע חגיגי לכל התלמידים והמורים בבית הספר.

הגדירו את תרומתו של כל אחד מחברי הנבחרת לתכנון האירוע ולארגונו.

שימו לב! אין צורך לתכנן את הפרויקט, אלא רק לכתוב את תרומתו האפשרית של כל

חבר נבחרת לפרויקט.

משימה קבוצתית לקבוצה מס' 3

חמשת חברי הנבחרת שלכם:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

עליכם לתכנן סדרת מפגשים עם אוכלוסייה שונה מכם (דתיים-חילוניים; ערבים-

יהודים; בעלי מוגבלויות וכדומה).

הגדירו את תרומתו של כל אחד מחברי הנבחרת לתכנון המפגשים ולארגונם.

שימו לב! אין צורך לתכנן את הפרויקט, אלא רק לכתוב את תרומתו האפשרית של כל

חבר נבחרת לפרויקט.

משימה קבוצתית לקבוצה מס' 4

חמשת חברי הנבחרת שלכם:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

עליכם לתכנן פעילות קהילתית בנושא קיימות ואיכות הסביבה.

הגדירו את תרומתו של כל אחד מחברי הנבחרת לתכנון הפעילות ולארגונה.

שימו לב! אין צורך לתכנן את הפרויקט, אלא רק לכתוב את תרומתו האפשרית של כל חבר נבחרת לפרויקט.

משימה קבוצתית לקבוצה מס' 5

חמשת חברי הנבחרת שלכם:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

עליכם לתכנן ולהפיץ יוזמה להפחתת אלימות באינטרנט.

הגדירו את תרומתו של כל אחד מחברי "הנבחרת" לתכנון היוזמה ולארגונה.

שימו לב! אין צורך לתכנן את הפרויקט, אלא רק לכתוב את תרומתו האפשרית של כל חבר נבחרת לפרויקט.

נספח העשרה למנחה

שמונת המאפיינים של עבודת צוות*

1. מנהיגות משותפת

מאפיין זה מבוסס על העיקרון שלפיו מנהל מנהיג את צוותו, בניגוד לתפיסה המסורתית שלפיה מנהל פועל מכוח סמכותו.

המנהל המנהיג מעניק לכפופים אליו עוצמה (על-ידי מתן אחריות ותחושת חשיבות וערך בצוות), מאפשר להם מימוש עצמי (על-ידי שימוש בכישרונותיהם וברעיונותיהם ובאמון ביכולתם לפתרון את בעיותיהם) ומשרת אותם (בכך שהוא תורם לצמיחתם). בתמורה, מקבל המנהל עוצמה וכוח, שליטה ביחידת העבודה שלו וכן הכרה במנהיגותו.

2. אחריות משותפת

האחריות המשותפת של חברי צוות מתבטאת בסיוע ובעזרה שהם נותנים אחד לאחר, בכך שהם מכירים את התחומים שבהם הם חזקים ואת חולשותיהם ומשלימים אחד את האחר, וכן בתחושת האחריות שהם חשים האחד כלפי האחר. לכל אחד מהחברים בצוותים אלה תחומי אחריות משלהם, אך הם מקבלים על עצמם גם תפקידים אחרים. הם מסייעים זה לזה ברכישת מיומנויות חדשות ומפיקים תועלת גם מהישגי הצוות וגם מהישגיהם האישיים.

3. חזון משותף

נקודת מפתח בתפקוד צוות היא קיום חזון משותף, הקובע כיוון ברור שאליו רוצים להגיע – זאת על-ידי שימוש בכישורי הצוות. החזון כולל יעדים ומטרות מוגדרות להשגה על-ידי הצוות.

4. בניית אמון באמצעות תקשורת

תקשורת היא גורם מכריע בהגעה לביצועים גבוהים. תקשורת פתוחה אפשרית רק כאשר קיים אמון – הנובע מאווירה מעודדת: מהתייחסות שוויונית, מפתחות, מגילוי אמפתיה ועוד. התנהגויות המונעות אפשרות לתקשורת הן לדוגמה: שיפוטיות, התנשאות, השתלטות, הפעלת מניפולציה וכד'.

* על-פי: S. Buchholz & T. Roth, *High performance team*

5. אתגר השינוי

שני גורמים מונעים עבודת צוות ואינם מאפשרים שינוי: התנסות העבר – אשר מקבעת בחברי הצוות את תפיסתם את יכולותיהם, ואמונות ודפוסי התנהגות שהיו לנורמה בקבוצה ואשר מונעים אפשרות לביצועים גבוהים.

שחרור הצוות מגורמים מונעים אלו נעשה בשלושה שלבים:

- יצירת מודעות למצבה של הקבוצה ולהתנגדותה לשינוי.
- שיקוף של המתרחש בצוות ותיאור הרווחים שיושגו לאחר השינוי.
- הצבת אתגר לצוות על-ידי שיתוף הצוות בהעלאת רעיונות ליצירת צוות סינרגטי – הצבת השינוי כאתגר וכפתח לחדשנות.

6. מיקוד המשימה

על המנהל להשתמש בכישורי המנהיגות שלו ולהנחות את צוותו בשלושה שלבים: הגדרת מטרה, הבהרת התהליך והצגת הרווחים לצוות. הצוות ישיג את יעדיו אם חבריו ישתתפו בצורה פעילה בהשגת המטרות.

7. עידוד יצירתיות

יצירתיות טבועה בטבע באדם, אך הרגלים, ביקורת עצמית, תחושות לב ודפוסי חשיבה קבועים מגבילים את היצירתיות הטבעית. גם היצירתיות של הקבוצה מוגבלת על-ידי נורמות וכללים, על-ידי ביקורת, על-ידי הפחדה ועוד. המפתח לתהליך יצירתי הוא העלאת רעיונות רבים ככל האפשר (באמצעות סיעור מוחין) ללא כל ביקורת או שיפוטיות. לאחר מכן, אפשר להעריך את הרעיונות השונים ולבחור את המתאים מביניהם. תהליך זה מאפשר פריצת דפוסי חשיבה קיימים והשתקת הביקורת אשר מונעת יצירתיות.

8. תגובות מהירות, ניצול הזדמנויות

צוותים המגלים את ההזדמנויות החיוניות הטמונות בכל בעיה, מגיבים במהירות ומחליטים החלטות קבוצתיות באמצעות שימוש באסטרטגיה מוסכמת יגיעו לרמת ביצועים גבוהה.